

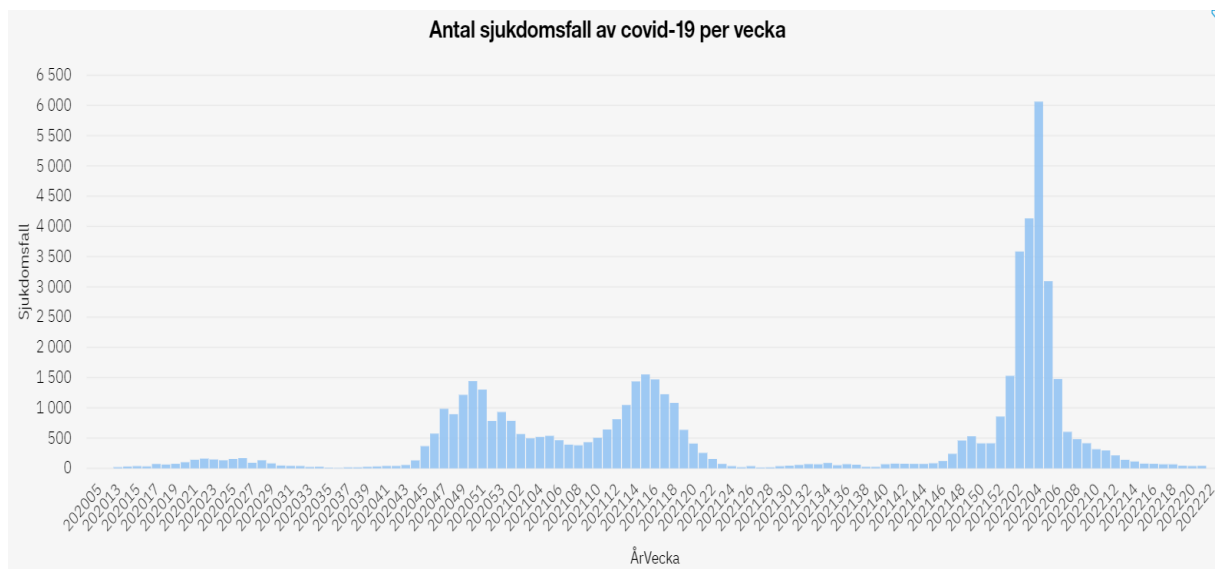
I denna utgåva av Smittnytt ger vi som vanligt en kort lägesbild rörande covid-19 i länet, och man kan även bl.a. läsa om antibiotikaförskrivning och det senaste tillskottet bland de allmänfarliga sjukdomarna, apkoppor

Covid-19 i Västernorrland – aktuellt läge

Smittspridningen av covid-19 har under våren fortsatt minska långsamt fram till vecka 19. Antalet nya fall per vecka har därefter legat på ca 40, vilket innebär att vi tycks ha nått en platå när det gäller smittspridningen. Vecka 21 noterades 41 fall. Andelen positiva PCR-tester har också gradvis sjunkit fram till vecka 19, varefter den legat på i genomsnitt drygt 10 %. Även på nationell nivå ses en långsamt avtagande smittspridning. Omikron-varianten, undergrupp BA.2, dominerar helt bland cirkulerande virus.

Belastningen på sjukhusvården pga. covid-19 har också minskat och mot slutet av maj har ca 5 patienter i smittsam fas vårdats på länets sjukhus. Endast någon enstaka patient har behövt intensivvård de senaste veckorna. Antalet avlidna i länet är 607 (2022-05-24).

Den gynnsamma utvecklingen gällande pandemin, som kunde noteras redan i slutet av vintern, har fortsatt under våren. Restriktionerna i samhället togs bort redan för flera månader sedan, medan särskilda smittförebyggande rutiner inom vård och omsorg för att skydda personer med förhöjd risk att drabbas av allvarlig covid-19-sjukdom funnits kvar. Vår bedömning är att det nu är möjligt att lätta även på dessa åtgärder, vilket planeras ske i början av juni.

Fortsatt låg antibiotikaförskrivning i Sverige

Under hela 2021 minskade i Sverige den totala antibiotikaförsäljningen på recept med 3 % jämfört med 2020, från 237 till 230 recept/1000 invånare och år. Den pågående pandemin har framför allt påverkat försäljningen av luftvägsantibiotika, som minskade rejält under 2020. Under hösten 2021 började luftvägsantibiotika på recept åter öka från en låg nivå.

Den totala försäljningen av luftvägsantibiotika på riksnivå ökade med 39,5 % under fjärde kvartalet 2021 jämfört med motsvarande period föregående år. Sett över den senaste 12-månadersperioden, dvs. januari-december 2021, har försäljningen av luftvägsantibiotika minskat med 4,9 % jämfört med samma period 2020. Försäljningen av samtliga grupper av luftvägsantibiotika, utom cefalosporiner och amoxicillin med enzymhämmare, minskade under perioden.

Att antibiotikaförsäljningen gått upp något sedan andra kvartalet förra året jämfört med 2020 är väntat. Förklaringar kan vara en större rörlighet och ökad kontaktintensitet i samhället och därmed mer spridning av flera typer av smittor, men även förändrade beteenden avseende hur och när svenskarna sökt sig till läkare med symtom på infektion.

Sverige har fortfarande en låg användning av antibiotika i förhållande till de flesta andra länder. Dock bidrar all antibiotikaanvändning till resistensutveckling och det är därför viktigt att antibiotika bara används när det verkligen behövs och gör nytta.

Antibiotikaresistens är enligt WHO ett av vår tids största hot mot den global hälsan.

Hur ser det ut i Västernorrland?

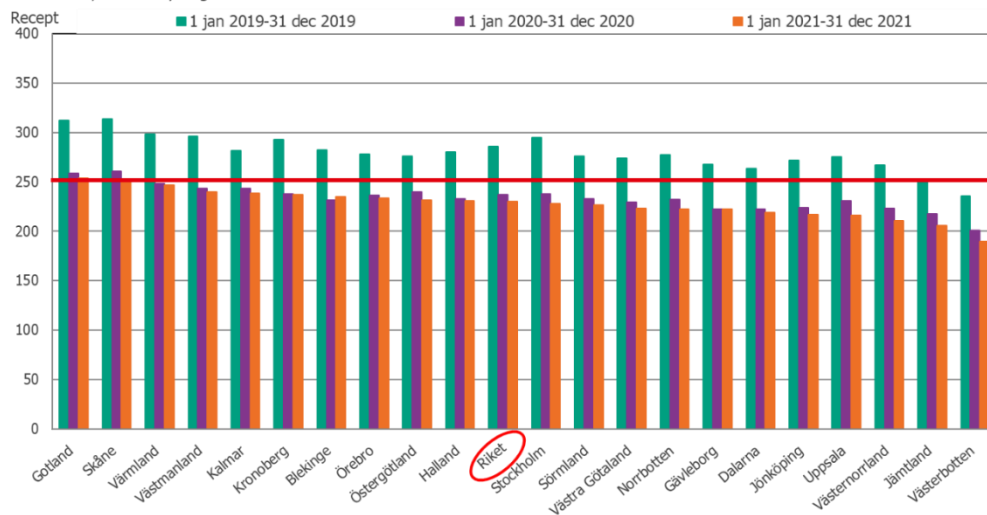
Öppenvård

Under 2021 minskade uthämtade antibiotikarecept inom Region Västernorrland med 6 procent jämfört med 2020 och det är endast Västerbotten och Jämtland som har en lägre antibiotikaförskrivning i förhållande till invånarantal.

Antibiotika (J01 exkl. metenamin) försålt på recept, per region, alla åldrar. Recept/1 000 invånare och 12-månadersperiod

Antibiotika (J01 exkl. metenamin) försålt på recept, per region, alla åldrar
Recept/1000 invånare och 12-månadersperiod

Källa: *Insikt, eHälsomyndigheten*

Den röda linjen i grafen indikerar Stramas nationella mål inom öppenvård på 250 recept per 1000 invånare och år. Strama (Samverkan mot antibiotikaresistens) är ett nätverk som bedriver arbete mot antibiotikaresistens på både lokal och nationell nivå. Västernorrland har med 210 recept per 1000 invånare och år den tredje lägsta antibiotikaförsäljningen i landet.

Fluorokinoloner

Strama Västernorrland har som ett av sina viktigaste mål att stävja överförskrivning av fluorokinoloner. Västernorrland har under många år använt en hög andel fluorokinoloner (främst ciprofloxacin) av antibiotika som ofta förskrivs vid urinvägsinfektion. Bara två av Sveriges regioner använder en större andel (i försäljning på recept) av dessa preparat. Genomsnittet i landet ligger på 10,9% och Stramas nationella kvalitetsmål är maximalt 10%. I Västernorrland har andelen fluorokinoloner av antibiotika som ofta förskrivs vid urinvägsinfektion minskat från 13,7% till 13,3% mellan 2020 och 2021.

Andel ciprofloxacin av antibiotika som ofta används mot urinvägsinfektion, kvinnor 18-79 år, per region och riket, försålt på recept

Recept/1000 invånare och år

Källa: *Insikt, eHälsomyndigheten*

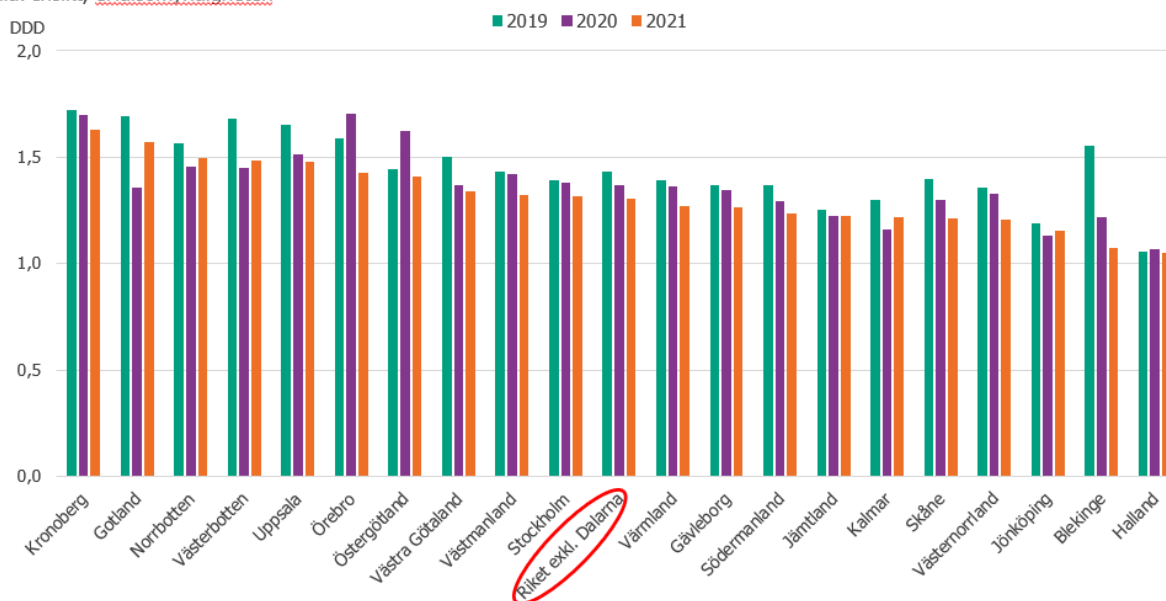
Sjukhusvård

Omställningen i samband med pandemin har också påverkat sjukhusens antibiotikainköp. Användningen av antibiotika på sjukhus, mäts som försäljning på slutenvårdsrekvisition, dvs. hur mycket antibiotika sjukhusen köper in, minskade med 9% i Västernorrland under 2021 jämfört med 2020. Sett på riksnivå låg minskningen på 5% för 2021 jämfört med 2020. Endast tre regioner har lägre försäljning på slutenvårdsrekvisition än Västernorrland, mätt som DDD/1000 invånare och dag (DDD = definierad dygnsdos).

Antibiotika (J01 exkl. metenamin) på slutenvårdsrekvisition¹ i Sverige och per län, DDD/1000 invånare och dag.

12-månadersperioder

Källa: *Insikt, eHälsomyndigheten*

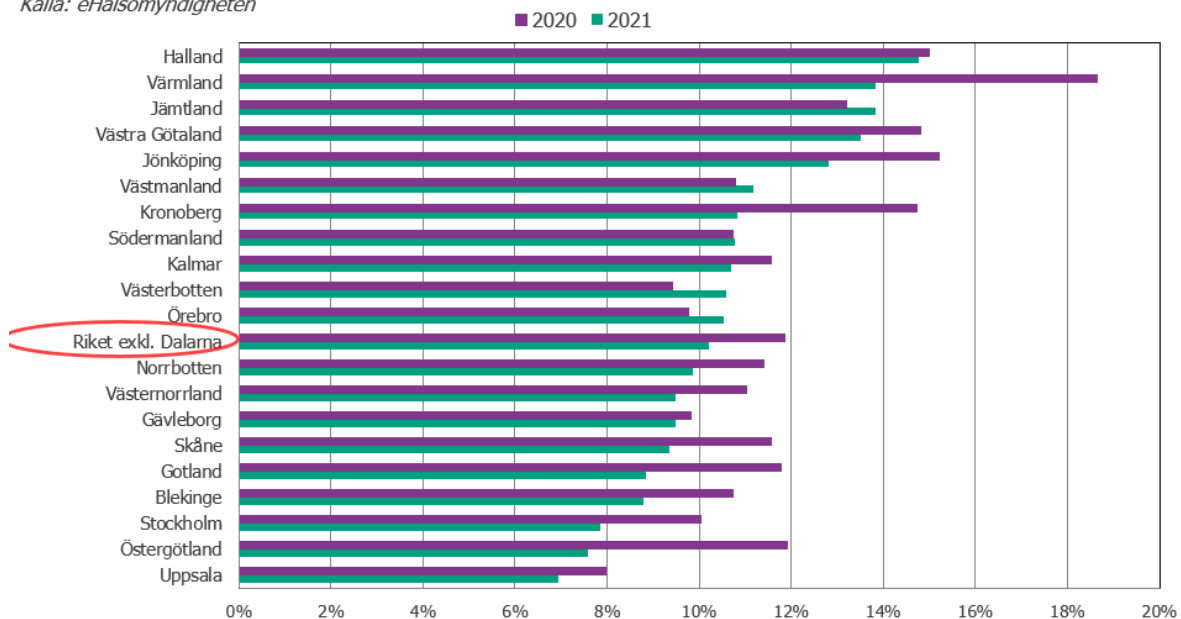

Cefalosporiner och fluorokinoloner

Andelen cefalosporiner och fluorokinoloner av den totala antibiotikaförsäljningen på slutenvårdsrekvisition ökade marginellt med 0,6 procentenheter på riksnivå mellan 2020 och 2021 och ligger nu på 19,1 %. Västernorrland har länge legat bland de regioner med allra högst andel cefalosporiner och fluorokinoloner av rekviderade antibiotika. Andelen av dessa bredspektrumantibiotika, som driver resistensutveckling, minskade dock i vår region från 23% till 20,3% mellan 2020 och 2021. Västra Götaland har lägst andel och ligger på 14,5% 2021.

Andel PcV och PcG av J01 exkl. metenamin mätt i DDD/ 1000 invånare och dag*, slutenvård**, riket och per län, per år

Källa: eHälsomyndigheten

Smalspektrumantibiotika

Västernorrland minskar sin andel pcV och pcG av rekviderade antibiotika mellan 2020 och 2021, från 11% till 9,5%. Detta är tyvärr tvärt emot våra uppsatta mål.

Sammanfattning

Både försäljningen av antibiotika på recept och genom slutenvårdsrekvisition minskade såväl på nationell nivå som i Region Västernorrland under 2021 jämfört med året innan. Det är positivt att andelen bredspektrumantibiotika, köpt på rekvisition för förbrukning främst inom slutenvården, minskade något i RVN. Rekvisitionen av smalspektrumantibiotika har dock utvecklats i ogynnsam riktning. Pandemins påverkan på både slutenvård och öppenvård försvårar tolkningen av antibiotikastatistiken för åren 2020-2021.

Utbrott av apkoppor i Europa – några fall även i Sverige

[Folkhälsomyndigheten](#) har under våren fått rapporter om att ovanligt många fall av apkoppor konstaterats i Europa. Enligt den europeiska smittskyddsmyndigheten ECDC verkar överföring av virus ha skett via sexuella kontakter mellan män som har sex med män (MSM) när det gäller fall i Storbritannien. Smittan bedöms inte som högsmittsam, utan nära kontakt krävs för att den ska överföras. Sexuella kontakter utgör en risk.

Apkoppor (engelska monkeypox) är en sällsynt, sporadisk zoonos, det vill säga en sjukdom som kan överföras mellan djur och människa. Apkoppor orsakas av apkoppvirus, en art av ortopoxvirus. Inkubationstiden är vanligtvis 6–13 dagar men kan variera mellan 5 och 21 dagar. [Följ länken för mer sjukdomsinformation.](#)

Bildkälla: Läkartidningen, Aftonbladet, svd.se

Fredagen den 20 maj beslutade regeringen att klassa apkoppor som allmänfarlig sjukdom. Detta innebär att apkoppor är anmälningspliktig och smittspårningspliktig enligt smittskyddslagen (2004:168).

Gratis klamydia- och gonorrétest via 1177.se

Visst vet du att på 1177.se kan invånare över 15 år och folkbokförda i Västernorrland beställa hem ett gratis klamydia- och gonorrétest. Den som ska beställa ett test behöver ha e-legitimation. Den som inte har det eller inte vill göra testet hemma kan i stället boka en tid för provtagning. Mer information om tjänsten hittar du här [Klamydia och gonorréprovtagning i Västernorrland - 1177 Vårdguiden](#)

Region Västernorrland har [behandlingslinjer för klamydia och gonorré](#) där kan du få mer information om dessa diagnoser och ansvarsfördelning mellan egenvård, primärvård och specialistvård.

An advertisement for STI testing. At the top is the logo for Region Västernorrland with the text 'Sponsrad'. Below that is the text: 'OROLIG FÖR KLAMYDIA ELLER GONORRÉ? BESTÄLL TEST VIA 1177.SE Om du har haft oskyddat sex kan ... Visa mer'. The main image shows a close-up of two people's faces, one with their hand near the other's mouth. At the bottom, there is a black box with white text: 'Vissa saker ska inte spridas vidare...'.

Region Västernorrland
Sponsrad

OROLIG FÖR KLAMYDIA ELLER GONORRÉ?
BESTÄLL TEST VIA 1177.SE
Om du har haft oskyddat sex kan ... Visa mer

Vissa saker ska inte spridas vidare...

Lyssna på Folke - en berättelse framtagen för barn i förskoleålder om vad virus, bakterier och vaccin är för något.

[Folkhälsomyndigheten](#) uppmärksammade under den internationella vaccinationsveckan, v. 17, vaccinerens betydelse för en god och jämlik hälsa under hela livet.

Filmen om Folke är en berättelse framtagen för barn i förskoleålder om vad virus, bakterier och vaccin är för något. Men också om vad som kan få oss må bra, och hur vi kan hålla oss friska.

Utifrån ett barns perspektiv får vi följa Folke när han tar reda på vad vi kan göra för att må bra. Det finns också samtalskort som kan användas tillsammans med barnen, i den pedagogiska verksamheten. Materialet bygger delvis på Barnkonventionen och barns och ungas rätt till information och delaktighet utifrån mognadsgrad. Du hittar materialet vi länken [Material - Vaccin funkar \(folkhsomyndigheten.se\)](#)

Aktuellt i länet

Källa: 1177 Vårdguiden, Folkhälsomyndigheten, Rikshandboken, Livsmedelsverket

Magsjuka kan orsakas av virus, bakterier, bakteriegifter eller parasiter och ger kräkningar, lös avföring och sjukdomskänsla. Magsjuka smittar lätt och är vanligt hos barn. Barn ska vara hemma när de har kräkningar eller diarré. Barnet behöver vätska. Ge små mängder ofta. Om barnet har barnomsorg kan det gå tillbaka dit när det äter som vanligt och inte har kräcks eller haft diarré under två dygn. Förskola/skola ska ha hygienrutiner för att bryta och förebygga smittspridning.

Calicivirus, som orsakar vinterkräksjukan kan delas in i två grupper, **noro- och sapovirus**. Norovirus är den vanligaste och sprids lätt från person till person. Det räcker med ett fåtal viruspartiklar, 1–100, för att smitta en person. I en enda droppe från en kräkning kan det finnas tusentals viruspartiklar som kan överleva lång tid i de flesta miljöer, sannolikt åtskilliga månader i vatten, kortare tid på hårda ytor. Rengöring och desinfektion efter ett utbrott är därför mycket viktig. Handsprit har svag effekt på norovirus, rekommendera noggrann handtvätt med tvål och vatten och att torka händerna helt torra, helst med pappershanddukar, efter varje toalettbesök och före matlagning.

Magsjuka, vinterkräksjuka eller någon av calicivirus grupperna är inte anmälningspliktigt enligt smittskyddslagen

Vi som arbetar på Smittskyddsenheten, Region Västernorrland:

Hans Boman, smittskyddsläkare	060-13 52 47	hans.boman@rvn.se
Maria Tempé, bitr. smittskyddsläkare	060-13 52 42	maria.tempe@rvn.se
Ulrika Bengtsson, smittskyddssjuksköterska	060-13 52 46	ulrika.bengtsson@rvn.se
Anna Westin, smittskyddssjuksköterska	060-13 52 43	anna.westin@rvn.se
Anna Söderlind, apotekare/Strama	070-191 87 87	anna.soderlind@rvn.se
Jessica Nyman, administratör	060-13 52 41	jessica.nyman@rvn.se